

TELEGRAFUL ROMAN.

N° 101.

ANUL X.

Civiliș. 20. Decembrie 1862.

Telegraful este de doi ori pe săptămână: Joi și Duminică. — Preșterea se face din Civiș la expedierea scrisorilor; pe săptămână la 4 p. poșta, cu bani gata, prin scrisori frankate, adresele către expeditor. Preșterea preșterii pentru Civiș este pe an 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de an 3. fl. 50. kr. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provin-

țiile din Monarhia pe un an 8. fl. iar pe o jumătate de an 4. fl. v. a. Pentru prinț, și pentru străine pe an 12. fl. pe 1/2 an 6. fl. v. a. Inscratoarele se plătesc pentru literele după 7. kr. pentru literele mici, pentru a doua literă 5 1/2 kr. și pentru a treia literă 3 1/2 kr. v. a.

Inca ceva despre portiunea canonica.

(Urmare și incheiere).

D. Procomite binevoi a dice mai departe totu in acea adunare: „ca trebuie sa se ia privinta la diferitele relatii; unele comune au locuri, altele nu au, si pentru aceea din partea Regimului nu se poate fipsa unu cuantulu hotaritu“. Eu nu pricepu, cumu s'aru pute deduce cu o logica sanetosa din diferenti'a si neasemenarea relatiunilor locale, o neputintia de a fipsa unu cuantulu hotaritu de portiune canonica seu dotatiune pentru Preoti. E adeveru, ca unele comune au mai multe pamenturi, iara altele mai pucine; inse de aici inca nu urmédia, ca comunele acelea, si unele si altele, nu aru fi in stare a escinde portiune canonica suficiente pentru Preoti, seu ai dota pre acestia cuviinciosu. Comunele au toate locuri comunale; iara unde nu s'aru fi aflându totusi de ajunsu, ce nu se poate crede, afara dору de unele comune curatu romanesci, — acolo deese inderetu acele locuri comunale, pre care fratii sasi, dupa cumu se dice, indata dupa conclusulu Universitatei din an. 1848 incepura a le impartii bisericiloru loru luterane, cá apoi la timpulu sa póta dice ceea ce dicu acumu: ca nu au de unde dá mai multu! — si deca nici atunci nu aru ajunge, apoi cumperese pamenturile, cate se ceru pentru o portiune canonica din lad'a comunala, seu totu din acést'a sa se dee Preotiloru unu ecuivalentu in bani, ceea-ce renduesce si conclusulu Universitatei, carele astufeliu suna: „Pentru fiecare bisericu matera gr. orientala . . . sa se rumpa din pamenturile comunale, pe unde mai suntu, o portiune canonica. Iara nefiindu pamenturi comunale si neputenduse procura portiune canonica nici prin cumparare din partea comunei. sa se dea Parochului comunei bisericesci gr. orientalu pentru imbunatatirea subsistintiei lui leafa corespunditoare din competint'a casa alodiala“. Ce altu urmédia de aici, decatu ca conclusulu Universitatei renduesce pentru fiecare Parochu portiune canonica, iara unde nu aru fi pamenturi comunali, sa se cumperese acelea din cass'a comunala, si unde nici acést'a aru fi cu putintia, sa se dea Preotiloru lefi corespunditoare totu din cass'a comunala, — va se dica, conclusulu Universitatei sanctionatu de Maiestatea Sea renduesce: cá Preotii gr. resariteni din fundulu regescu sa se dotedi cuviinciosu din averile comunale! — Apoi noi nici ca pretindemu mai multu, de sine intieleganduse, ca o portiune canonica trebuie sa fia, chiaru in sensulu conclusulu Universitatei, asiá de mare, incatu sa asigure pe deplinu subsistintia Parochului; ba noi amu fi pré indestuliti, deca s'aru da si Preotiloru nostrii portiuni canonice macaru numai atatu de mari, cumu suntu ale Preotiloru luterani. —

In fine, mai dise D. Procomite: „ca tocma in comunele curatu romanesci se facu cele mai mari greutati in privinta dotarei Preotiloru, si ca i s'au spusu de repetite ori, ca Preotulu sa traiéseca asiá, precumu au traitu si predecesorul lui, fiinduca ele nu li potu dá nemicu“. Póte fi adeveratu, ceea ce binevoi a dice d. Procomite; daru aceea inca póte fi adeveratu, ce se spune din mai multe parti, ca adeca in unele comune de acelea insusi dd. Inspectori respectivi adusera pre poporu acolo. cá sa se esprime astufeliu; apoi ceea-ce se intempla in unele comune, se póte intempla si in altele. Poporulu de rendu are numai sa cunoasca in cutare D. Inspectoru, ca acestuia nu iaru fi spre placere, cá sa se dotedi Preotulu, — si acést'a se póte intempla in multe chipuri — si este destulu sa dica si elu, ca nu-i póte dá nemicu. Inse aceea se nasce intrebarea: ca ore cuvinesce, cá sa se mai intrebepoporulu in privinta dotarei Preotiloru si respective in privinta efepuirei acelelea seu a punerci ei in lucrare? Mie mi se pare, ca nu; caci oficiolatele au numai se executedi conclusulu Universitatei, au sa efepuedie o lege sanctionata de Maiestatea Sea Impeatoriulu, si spre acestu sferistu nu face trebun-

intia, cá sa se mai intrebepoporulu, precumu nu se intréba acesta nici la esecutarea altoru legi si decisiuni. Da ore intrebatusau poporulu si in privinta dotarei Preotimei celoru de alte confesiuni? Si ore intrebatusau poporulu contribuioriu in privinta celoru cincimilióne date pe sém'a Preotiloru luterani spre rebonificarea dijimeloru s. alt. s. alt.? Pentru ce dára numai in privinta dotarei Preotimei nóstre sa se intrebese acef'a, si inca atunci, candu au ajunsu lucrulu la esecutare? Candu legea are se si arete a sea valóre in fapta, sa se efepuedie, sa se esecutedie?!

Din toate acestea urmédia daru: ca Preotii nostrii din fundulu regescu nu se potu indemná „ca sa ia, ce li se da“ — ca ei nu se mai potu indreptá „la alte timpuri mai bune“ — si ca „diferenti'a relatiunilor locale“ precum si „unele expresiuni necalite ale unoru comune“ nu se potu lua de bani buni, si nu potu servi de motive spre impedecarea dotarei celei cuviinciose a Preotimei deja legalumente decise.

Un'a se cere, Domniloru: vointia! si toate greutatile de felulu acest'a se voru risipi cá fumulu. Deci, aru fi de doritu, ca fratii sasi sa se petruna odata de adevेरulu acest'a, si sa se lase odata de „non possumus“ alu loru, spre binele si fericirea patriei comune. —

Incheiu cu aceea, ca voui reveni si la dotarea Preotimei nóstre din comitate; dar' si pana atunci, nu se póte din destulu recomandá oficiolatele comitatense cestiunea acest'a importanta, si anumitu realizarea art. XV. §-ii. 14 si 15 ai legi dietale din an 1846.

Sa nu uitamu Domniloru! ca detorintiele Preotimei suntu multe si grele, si pretensiunile facia cu ea suntu si mai multe — suntu milióne! — si totusi subsistintia ei (intielegu pre a Preotimei gr. resaritene) este cea mai rea, si prea pucini se ingrijescu pentru imbunatatirea ei. N. P.—a.

Sabiuu in 18 Dec. „Sieb. Bote“ de aici aduce unu sfru de articulu cá schitie de calatoria prin Transilvania. Incátu acei articulu au tendintia, de „a naltia cornulu sasiloru“ si a profeti germanismului in acésta tierisióra unu venitoriu asiá si asiá de stralucitu, intr'atát'a nu aflámu in ei nemicu vatematoru; cáci cui nu-i place a visá câte odata! Assemenea potemu trece preste neindreptatirile, ce se facu ici colea concetatiuniloru magiari; cáci press'a loru e destulu de tare, pentru de a refránga, ce isbesce in simtiulu de demnitat'e propria alu acestei natiunei. Trebuie insa sa ne oprimu la cele câte-va cuvinte defaimátore aruncate cá'n trecatu asupr'a Romániloru transilvani. Trebuie, dicu, sa ne oprimu la aceste cuvinte, de si, dorere! prevedemu, ca glasulu nostru nu va trece preste miculu cercu alu cetitoriloru nostri, nu va ajunge la audiulu celor'a, la alu caroru audiulu prin mediulu limbei germane au ajunsu acea invectiva despretiuitóre. La astfelu de ocasiuni simtimu cu vivacitate 'ndoita lips'a unei foi románe in limb'a germana!

Eata, dupa acésta introducere, pasagiulu de scandela! „Pentru deplinirea tabloului mai lipsesce inca Románulu de dupa oile flocóse, insusi cu piei ingiurulu trupulu, locuindu in cutune de pamentu afumate; cu cáti-va preoti ambitiosi in frunte; conducatorii apucându cu sete influenti'a, ce o dau timpurile. Ei voru tramite la senatulu imperialu, deca-si voru poté promite de aci in scurtu atát'a folosu, cátu e cu potintia. Adevératu, ca zelulu, de a se face prin cultura scolara mai apti pentru vietia, se afla acumu mai mai multu la Románi, de cátu la Magiarii de acésta clasa. Si acést'a, pare-mi-se, e unu ce practiculu din parte-le.“

De a scrietorulu descrie pre Románii numai cá oieri, sa nu credemu, ca acést'a o face din convictiune; scopulu lui e, a areta cu coloru catu se póte de baltiate gradulu celu de josu alu culturai, pe care stau Románii. Cáci altmintrea pentru ce n'aru fi vorbitu despre multime a poporulu románu, care tra-

iesce din agricultura, ci despre oieri, carí in Transilvani'a facu póte d'abia a diecea parte din populatiunea romána intréga? Pentru ce tocmai pre oierulu sa-lu faca reprezentanțele poporului nostru? Si cu tóte acestea oierulu románutraiesce din sudórea si omeni'a sea; dar ce aru dice óreingamfatulureferinte, cându noi amu caracterisá pre poporul germánu dupa nenum-ratii strengari, caricá cersitori, comedianti, ursari, maimutiari, musicanti sí licái de totu felulu iau de arendulu aceste tieri binecuventate? Ba traiescu parte din mil'a si ospitalitatea acelu Románi semibarbari? Noi insa n'o facemu acést'a, cáci suntemu siguri, ca Románii n'au lipsa de astu felu de arme. Sí sa vedi, Románii acei'a „de dupa oi“ si-au eluptatu intr'unu deceniu numele sí positionea de natiune! Si-au radicatú scóle poporale, normalé sí gimnasiale! Si-au infiintiatu institute de crescere pentru fiitorii preoti sí invetiatori! Au intemeiatu o societate literara cu cele mai frumóse prospecte pentru venitoriu! Sí ce e mai de necredintu, Románii acést'a au intreprinsu o espuseliune de manufacturi sí produse de arte, carea e in Transilvani'a ce d'antáiu in felulu seu! Óre cine le va fi pazitu oile, pana cându le-au facutu acestea tóte?!

Románii insa suntú condusi „de cati-va preoti ambitiosi!“ ast'a-lu dóre pre referintele. Lui pe semne i-arú mai placé sa nu fia condusi de nimenea! Ca 'n fruntea afaceriloru nóstre staucapii bisericesci, se póte esplicá prea lesne din istori'a nóstra. Insa impregiurarea aceea e mai multu spre laudane, cáci dovedesce, ca capii acei'a venerabili nu suntú instruminte sí papusi, cari jóca dupa cum ii trage drotulu, de care suntú legati, ci suntú Románi sí se 'mpartiasescu labine sí reu de sórtea poporului seu. Noi scimu pretiui staruintiele loru sí nu ne vomu seduce prin momelle la ne'ncresí neascultare cátra densusi!

Déca insa Románii voru merge in senatulu imperialu ori nu? acést'a nu va aterná de principiulu utilitatii - mai pe romanescce, dela: cine da mai multu-, ci de principiulu datorintiei. Románii suntú prea sinceri pentru de a pretinde pentru sine epitetulu „prudentes et circumspecti“, va sa dica, pentru de a jocá politic'a aceea, carea aduce bucaturi mai grase. Ce voru face insa Románii, acést'a arogantele referinte nu merita a osci; atát'a insa ii potemn spune, ca manier'a lui nu e aceea, care sa-i traga cátra „Reichsrath!“

V i e n ' a. Deputatiunea serbéscá din Sirmiu avú in 22/10 Dec. audiintia la Mai. Sea Imperatulu; dupa aceea se duse iu corpore la Nalt. Sea Imp. Archid. Rainer sí 'n urma la Cancellarulu de curte de Mazuraniciu, spre a-lu incunoscintiá despre resultatulu audiintiei.

Respunsulu Mai. Sele fu acést'a: „Cuvintele de simpathia, ce mi le rostirati pentru bunastarea Imperatesei, mi-au intratu la inima, si aducendu-ve pentru acelea multiemit'a Mea, sum incredintiatu inainte, ca Imperatés'a, pre carea negresitu o voiú incunoscintiá despre acést'a loiala manifestatiune, va fi petrunsa de ea in acelasi modú placutu.“

Dorintiele sí propusetiunile pentru sustinerea natiunalitatii sí limbei populatiunei serbesci din fostulu teritoriu alu Voivodinei, care Mi s'au asternutu din partea adunárei straordinare carlovitiane in urm'a provocárei Mele din 5 Martiu 1861, au fostu de atunci incóce obieptu alu celei mai vii ingrigiri a Mele; sí déca cu tóte acestea inca totu nu s'au superatu, caus'a e gravitatea cestiunei, ce taia afundu in referintiele de dreptu ale statulu. — Dintr'alte speru, ca nu mai e departe momentul, unde-mi va fi cu potintia, a derivá influinti'a tronulu asup'a terminárei intrebárei mentionate. — Intr'aceea voiú avisá de nou pre diregatoriile Mele, ca acolo, unde preste asteptare inca nu s'aru fi facutu, pre toticetatiunii de statu, fára deosebire de limba sí religiune, sa-i ia toteodata sub scutulú legiloru; sí Me bucuru deosebitu, a audí din cuventulu Dloru Vóstre, ca prin implinirea dorintieloru, pentru care staruiti, nu se va vatemá dreptulu de statu alu nici unei tieri, nu se va pagubi nici unu poporu. — Numai prin o astfelu de cugetare, ce respectéza cu consciintia drepturile ambeloru regate, se póte usiurá deslegarea finala a cestiunei pendinte.“ — Bar. Sin'a, ambasadorulu grecescu, au plecatu in 28/11 Dec. la reg. Ottone.

Бъковина. Динтре Сиретъ шí Черемъшъ, 24

Ноembrie в. —

II.

Ничи воръ, къ поi am вреа prin ачесте съ зичет, къ п'ар фи де респънс Анторисмъ шí де кзм. Дин контра, респъндъ-и-се, респъръпъ-се шí демъстре-и-се алте адевъръри декъм сънт ачеле, чо ле репрезентеазъ ел, де есте пзмаi певое саъ посивилатате. Към дльс съ се факъ ачесте, поi ка пште крештини де релігiонча ориенталь-орт. шí ка ромъни тръиторі дп секъл ал XIX-леа претиндем шí дпкъ дела фееде

преоцешті чивілісате ші ашмдере де релігiонча ортодоасъ-оріенталь, алт модъ ші интерн. ші естерн, ші алт медиș, де кзм фъ ачела, дп кареле се фъкъ шí се извълкъ „респънсъ“ штіътълш професор, клерълш въковінеанш.

Ноi аиче пз врем съ дптръм пе теренъл дiскътърей мерииториче дин стационеа докматакъ-весеричеаскъ нічи а „Анторисмълш шí нічи а „респънсълш“, шí ачееа пз дин алт причпъ, де-кът къ дъпре ашезъшнтеле сжптеi поастре Бесеричі пз сжптем формалкомпетинци пентрѳ оасеміне дiскътаре, прин зрмаре цинет ші де ачееа, къ пзні се къвіне нічи съ прежъ-декъм нічи съ дпрiрiрiм къ граiш не'дрептъдiт комбiнадiшпеле ші отеріреде евентъале догматиче-каноничешті дп прiвiнда „дорiнделор“ саъ а Анторисмълш тькар, къ нічи поъ. каріи сжптем де релігiонча ортодоксъ ші поате ші теолоѳи реалі, де пз ші тоѳі „богослові“ формалі - тькар зік къ нічи поъ пз пе е Пiдалiонъл къ Балсамон, ба поате пе лжпгъ Пiдалiон ші Балсамон, нічи „Danemaier,“ пз пе е стръп. Не-врънд поi. зік, съ дптръм пе теренъл дiскътърей теолоѳиче-канониче а „дорiнделор“ шí „Анторисмълш“ — о портъпiтатеа зпеші Мітрополіі пентрѳ тоѳі ромънш ортодокми дин Австриа, съв каре мітрополіъ съ фiъ ші дiечеаа Бъковінеi, към къдетъ ші епістола штіътъ а Е. Сале Епіскопълш пострѳ къ-трѳ рьнос. патріарх дин Карловіц, ші към пропъне ші Анторисмълш; іарѳ че е маі тълт, към тоѳі ромънш ортодокми дореск: деспре ачееа опортъпiтате, тькар къ есте еа пре а-пріатъ пентрѳ просперітатеа Бесеричей поастре, vom воръи къ аять окъсіне, ші аиче vroim пзмаi съ аретъм, де че е, към зісеръм, съ не тіръм дп прiвiнда штіътълш „респънс“. Фіъ, къ с'ар фi ші афлжд дп Анторисм чева, че ар фi де трас съв десватере ші черчетаре маі апроапе ші маі стріктъ; — фiъ, къ дп „Анторисмъ“ сар афла чева ші контра-ортодокс; а-тъпчеа, ші ашме дп казъл дин тжiș, фiнд адекъ тревъндъ де о черчетаре а „Антор.“ маі стріктъ, пз есте дп десватері ші черчетърі ертат, към ам зіс маі есе, а се депърта де спіретъл ші карактерістiка чеа съвлiмъ а весеричей ориентале-ортодоксе, де modestiъ адекъ, ашоаре ші към. пет къ вбпъ къвіи пцъ; къ атжта маі пцiп, де оарѳ че асторъл Анторисмълш е зп Архіереѳ де релігiонча поастрѳ ортодоксъ, ші какса ачееаста а мітрополей ромъне дин Австриа се дiсаятъ ші пертрактеазъ дп сж пъла ачестей Бесеричі, адекъ де фiіі еі пропріі. Еарѳ дп казъл ал доіеле фiнд адекъ-дп „Антор.“ ші чева антi-ортодокс, апоi авем дiслъшiре повъдъітоаре дп ашезъшнтеле сжптеi поастре Бесеричі, че а съ се факъ, ші ашме: дп кан. 19 ал соборъ-лш екъм. ал VI-леа, кареле зіче, къ, іvіndсе чеаа дп контраевзевіей (въней чiнстiрi) а епіскопълш даторіе есте съ дпвеее ші съ лъмінезе пре епархіоѳiі сi; пз дпсъ дъпре пърері персоналеш, чi дин сжпта скриптъръ къ легжд дп целесърiле адевърълш ші жъде-къдiле.“

Ачееастъ алтерпътiвъ, — де ар фi зрмат дпшлінітъ дп честівеа де фаѳъ, къ въпъ сеамъ п'ам аве астьзі а тълъш нічи вътъмаре Пiдалiонълш, нічи вътъмаре пвълiкълш еклесиастiк дин Бъковина ші тоате пърдiле пе знде пзмаi ажъне фъшоаса штире де фъшо съл къпрiнс ал респектiвълш професор. Ші ачееа вътъмаре девъи дпкъ прин офічiл ші фiрма консiсторiвълш въковінеан съ зрмезе, къ дпшъръшiреа адекъ де асесемеш еспенторъчiнш пассiопае ші клеветірі греде ші де тóтъ тжпа, де каре се афл дп слъвiтъл „респънс“ ла „Анторис-мосъл“ чел влжд ші пачпк ші демъ дъпъ жъдеката комъпъ де о трътаре маі къвіи чоасъ ші маі консидерътоаре, де о трътаре зік ші апреѳiре маі сълтоасъ ші маі чiркъм-спектъ, де-към орі ші чiне нічи пз е дп старе съ о къпрiндъ, пе-към съ-іо атрiвъе.

Епіскопъл пострѳ, де ар фi дат Е. Са - авжд спре ачееа апсъ - сiнгър саъ ші тькар съв повъдъiреа Е. Сале, респънс ла Анторисмос, къ въпъ сеамъ стареа-і архіереаскъ, ші съ-влiшеле штіци канониче але Е. Сале, ші компетинца-і посі-тiвъ де а дпвъда, повъдъи ші лъмiна пре епархіоѳiі Сiі де-спре зпеле саъ алтеле, каре ар фi афлждъсе дп „Анторисмос“ „контра-евзевіотiк“, сперъм къ ар фi тълъшiт орі ші пре чiне. Де ачееа деѳi, чiне ші пз се въкъръ, четiнд дин пре-фаѳа „Анторисмълш“, къ Е. Са Епіскопъл Andreiș Barone де Шагъпа, „пентрѳ ка съ пз дпканъ нічи о не-ицеледере,“ деде пвълiкълш ортодокс „Анторисмъл“ Съ съв пропріі лъме ал Е. Сале. —

Ноi пре Авторъл „респънсълш“ ла Анторисм пз-л штіи нічи де пропріі лъ, нічи де „alter ego“ ал Е. Сале Епіскопълш пострѳ, къ - фаѳъ къ клеръл дiчечсан ал Бъковінеi ші прин ачеста фаѳъ ші къ епархіоѳiі чеіа-далці каррікiа зъ ел дпшлініреа постълатълш канонълш 19 ал собор. ек. ал VI-леа-

deosebite cauze politice— pledasera pentru limb'a romana, dela carii nici se spera atata spriginire — eara d. Gozsdu in presinti'a sa a lasatu ca se vorbesca toti oratorii romani si magiari, carii se insinuara la obiectulu limbei, si a festu mai multu pasisu, si neutralu in feti'a adunarii; dar' vediendu in fine, ca diregatorii romani vorbia infocati si multi pentru limba, si acestia era spriginiti cu energia de membri romani ai comitetului, — a dechiaratu limb'a romana de oficiosa. — Bucuri'a era mare si nespusa, — Carasiulu se afla intr'o invingere nationala placuta. —

Dlu Gozsdu, de voia ca se cada caus'a limbei romane, putea mai face, ca si alti Comiti supremi, ca se dechiare sediint'a de incheata, si dora se amane si congregatiunea, si in acestu modu se nimicesca decisiunea romaniloru. — precum o asiá maniera e indatinata si vieti'a constitutionala. — Pote ca nu a aflatu de consultu, ca se faca acest'a, — seu dora, dicendu asiá „pentru spelarea maniloru sale“ seu pote ca chiaru in interesulu nationalu, a telegrafatu la gubernulu din Bud'a, si a cerutu instructiune, aretandu asiá imprejurari intetitore. Gubernulu ar fi respunsu, ca se faca dupa imprejurari ce eugeta ca aru fi mai bine, — si din acest'a cauza putem dora esplica manier'a Dlui Gozsdu mai multu neutrala sub desbaterea limbei. decatu impedecatore; iera la dechiararea limbei, si deosebi la despartirea lui din Lugosiu, s'a exprimat, ca limb'a romana e introdusa de oficiosa prin telegrafare quasi cu invoirea gubernului, si spereza, ca nu se va mai scote. — D-lu G. se duse peurma indereptu la Pest'a, — constitutionalismulu incepu a cade, — si densulu nu se mai rentorse la Lugosiu.

In caus'a limbei inse in scurtu timpu sosi unu intimatu sub Nrulu 55.466. 1861 dela Inn. cons. ung. reg. de locotenintia din Bud'a, — prin care, decisiunea citata sub Nrulu 948 in caus'a limbei, nu ca se intari, ci se restrinse cu siglogisme, si anme se nimici. — Limb'a romana incepu a fi iera in perichiu! —

D-lu Vladu, ca si protonotariulu Comitatalui, compuse atunci o representatiune forte sanetosa, cu scopu ca se se tramita la gubernu din congregatiunea viitoria ca si respunsu la intimatulu din urma. In Octombree inse nu s'a tienutu congregatiune, din cauza seu pretestu, ca membri au lucru multu cu economi'a in tomna, — iera pe Noembree congregatiunea s'a opritu prin unu decretu alu Cancelariei aulice unguresci, — si asiá representatiunea se publica numai in „Sürgöny“ foi'a oficiosa a gubernului, — si jurnalistic'a magiara cautá la acea representatiune, ca la unu ariciu, pe care nu-lu putea vatemá. —

Se apropiá unu evenimentu politicu, o stramutare politica sistematica, — unu gubernu stramutatu, conservativu si aristocraticu magiaru in Bud'a—Pest'a, — si in urmare diregatorii constitutionali in Ungari'a incepura — in corpore a resigna. —

Ací sumu silitu a trece iera pe unu minutu dela obiectulu limbei. —

Romanii avura mari lupte la formarea comitetului in Fevruariu 1861, pentru ca numerulu membriloru se fia mare. — Atunci iera dupa lupte multe, remase numerulu membriloru magiari dupa vointi'a Comitelui supremu, — inse romanii facea o majoritate indoita. — Si ce, ce se observamu in decursulu constitutionalismului? — Aceea, ca afara de in caus'a limbei, — acesta majoritate a romaniloru a fostu eludata in comitetu, — si politice, batjocorita. — Caci comitatulu se conducea astu modu, incatu de era temere cumca in diu'a antani'a si a dou'a a congregatiunii, romanii voru face opositiune — dupa datina — la totu ce era demonstrativu in contra dinastiei, si amirosá a democratia falsa seu revolutiune, — — dupa parerea unor'a principie constitutionale, si altor'a planuri infernale, — dicu de era asiá temere, asemenea objete se luá la desbatere, in dilele din urma a conregatiunii, atunci candu romanii era respirati din Lugosiu, seu nu scia, ce obiectu se va pertractá. — In acestu modu deodata, chiaru si spre mirarea nostra, ne treditámu, ca comitetulu de aci, denega portia imperatesca, si catanele. — E lucru naturalu si evidentu, ca acest'a era numai voi'a democratiloru magiari si unoru romani, — iera nu a poporului. — In acestu modu, comitetulu comitatensu, cu majoritate romana, respective poporulu romanu se compromise innaintea dinastiei, catra care romanulu a fostu, si e totu deun'a cu credintia si anima, — se compromise de renicentu, si acest'a renitintia — causata prin magiari si consoti — se imputa la locurile mai innalte, numai poporului romanu. In acestu modu fu eludata majoritatea romana, pana pe sub ascunsu democratii mai toti platiá portia imperatesca, — si unii chiaru si astadi suntu detori cu a comitatului. Asiá si scote maimuc'a castanele din focu, cu ghierele mitiei.

Pe candu resigna diregatorii comitatensi in alte comitate, fura si cei din Carasiu imitati la Lugosiu din asemenea scopu,

si venira multi romani si magiari dintra diregatori. — Resignarea — era deja stilisata, — trebuia numai amagiti toti, ca se o subscria, singurii constitutionali. — — (Va urma).

Din Comitatalu Carasiului, 25. Decemb. 1862.

Scirea adusa de diurnalulu romanu din Pest'a de altmintrelea cu tota rezerv'a, cumca pentru comitatulu nostru in loculu Illustr. Sale D. Serbu s'aru fi denumitu D. Makai de administratoru, au produsu la noi cea mai via sensatiune. Ce e a — deveratu, in publicu s'au vorbitu mai demultu despre stramutarea actualului nostru administratoru la Aradu, pentru aceea scirea in privintia acest'a nu ne-a venitu de totu neacceptata, dar cumca densulu se va inlocui prin unu neromanu, ne-a suprinsu cu atatu mai tare, cu catu dela reincorporarea Banatului cu Ungari'a — cu dreptu or nedreptu — noi la postulu supremulu comite alu Carasiului ne-amu ddatu a privi ca la o demnitate nationala, la carea numai romani potu fi chiamati. Gubernulu asiá numitu constitutionalu din an. 1861 ne-au intaritu in aceasta credintia a nostra, tramitendu unu romanu de comite supremu in comitatulu nostru, ear' gubernulu de presinte au datu credintiei acestei o basa si mai lata prin denumirea Illustr. Sale D. Serbu mai inteiu de commissariu regescu, dupa aceea de administratoru. Ne vine acum peste mana a crede, cumca inaltulu gubernu, — deaca stramutarea actualului nostru administratoru au devenitu a fi neincugiuravera, — se va abate astadata dela principiulu observatu pana aci la denumirea capului acestui comitatu, si refusamu cu tota necredintia pareerea acelor'a, cari credu, cumca stramutarea Illustr. Sale D. Serbu aru urma numai din indemnulu, ca se lu pota inlocui in comitatulu nostru prin unu neromanu. Noi toti scimu, cumca stramutarea Illustr. Sale la Aradu e urmareá marinimosei intentiuni a prebunului nostru monarchu, de a mangaie populatiunea romana din acelu comitatu prin asiezarea unu romanu in fruntea lui, si mesur'a acest'a a in. gubernu ne e unu documentu mai multu, cumca grati'a imperatesca, de care noi dela esirea diplomei, respective dela incorporarea Banatului cu Ungari'a, ne-amu bucuratuneintreuptu, astadi, n'impregiurarile de fatia, cand in. gubernu nizuieste din tote poterile catra o impacuire a spiriteloru, nu si va intorce fatia s'a dela noi, punendu pe unu neromanu in fruntea comitatului nostru. Nu potemu dá crediementu neci aceloru pareri, cari credu, cumca in. gubernu n'aru avea romani applicaveri pentru postulu de administratoru. Soraci de barbati cualificati pentru ori-ce postu, multiemita lui Dumnedieu, nu mai suntemu, si avemu cuventu a crede, ca barbati nostri sunt destulu de cunoscuti si inaltulu gubernu, ca se mai potemu ave indoiala, cumca numai din acesta cauza se se denumesca in fruntea comitatului nostru unu neromanu. (Va urma)

Principatele romane unite.

Lui „Botschafter“ se scrie din Iasi cu datulu 18/6 Dec.; ca intre Polonii fugari de acolo se vede multa activitate. Se dice, ca voru sa se formeze intr'unu batalionu regulatu si indata ce voru audi despre erumperea revolutiunii in Poloni'a rusesca, sa alerge acolo.

Franci'a. Dupa o depesia teleg. din 22 Dec. nou adunarea senatului si a corpului legislativu se conchiama pe 12 Ian. 1863. — „France“ insciintieza, ca doua din poterile cele mari suntu incontr'a cederei insuleloru ionice, fiindca protectoratulu Englterei li se pare necesariu pentru ecuilibrulu europescu. —

Turci'a Turcii lucra barbatesce la radicarea forturiloru dealungulu drumului militaru prin Muntele Negru. Aceste forturi se facu asiá, incatu la tempu de lipsa fia care sa pota cuprinde unu batalionu de militia si sa se pota apera cu tunuri.

63—1

Конкърс.

Devenindš stacijnea ливѣцторѣскъ а школей попорале греко-рескритене дин Фьгърашѣ вакантъ, съ дескиде пентр окъпареа еи Конкърсѣ пълъ ла 30 Декемвре а. к.

Дориторii де а окъпа ачестѣ постѣ, — къ каре есте лп-превпатъ о леафъ аналъ де 200 фл. в. а. квартирѣ либерѣ, 6 стлпденi делемне — ми а 5-а парте дин пикъшъриле че винѣ ла Бисерикъ, — сжлтѣ пофтици ами ащерле петидиенеле сале пълъ ла сѣсѣ арътатѣлѣ терминѣ, провъзѣте

1. къ Атестатѣ, къ аѣ абсолютѣ димпасиялѣ, към шi кърселѣ педагогико-теологикѣ лп инетитѣлѣ диечесанѣ, —

2. Атестатѣ деспре пъртареа моралѣ, ми деспре кълбощереа де плинѣ а кълтърилорѣ, ми а типикълѣ бисерическѣ, — пофтиндѣсе а фи ми кълтърѣщѣ лп страна дрѣнтѣ, лп тоатѣ Дѣминекъ ми съръвоареа де песте аѣ, сеара, ми димпееада, ла ачестѣ скавлѣ протопопескѣ.

Фьгъраш 2. Декемвре 1862.

Инспекциѣнеа сколарѣ дистри. гр. рескритеанѣ.

Петрѣ Попескѣ, Протопопѣ.

De indreptatu. In nr. 100 sub rubr. Sabiuu in locu de „Erdélyi értesités“ citese „Erdély hivatalos értesitő“.